

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πέμπτος

Συνδρομή ἰτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἰτησία—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

19 Μαρτίου 1878

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΙΑΚΩΒΟΥ ΡΙΖΟΥ

J. Riz

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ ΡΙΖΟΥ

Πρὸς τὴν φιλιτάτην Κυρίαν Ζιελίκαν Ρίζου.
Φιλιτάτη Κυρία,

Ἡ πρὸς ἐμὲ ἐπιστολή σας ἦτον πλήρης ἀπὸ αἰσθήματα εὐγενῆ καρδίας εὐγενεστάτης· ἐξέφραζεν αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα ἐγγυῶνται κατὰ βεβαιότατον βαθμὸν εἰς τὸν φιλόστοργον ἐμὲ πατέρα τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ὑπερφιλτάτου μοι Κωνσταντίνου. Συμπεράνατε λοιπὸν, Κυρία μου, πόσον ἡ ἐπιστολή σας μ' ἐχαροποίησε, συμπεράνατε πόσον ζωνηαὶ ἀνέβρυσαν ἀπὸ τὴν πατρικὴν καρδίαν μου αἰ ὑπὲρ ὑμῶν ἀμφοτέρων τῶν φιλιτάτων εὐχαί μου, ὅταν ἀνέγνωσα τὸ πολυτιμον ἰδιοχειρόν σας.

Ἵστερον ἀπὸ τόσας οἰκιακὰς μεγάλας καὶ ἀλληλοδιαδόχους συμφορὰς, αἰ ὁποῖαι μ' ἐπότισαν μέχρι τρυγῆς ἀλλεπάλληλα ποτήρια πικριῶν ἀνυποφόρων, πεπρωμένον ἦτον* ἡ φιλιτάτη Ζέλια νὰ μὲ ζωογονήσῃ διὰ τῆς εὐδαιμονίας, τὴν ὁποίαν προξενεῖ εἰς τὸν υἱόν μου. Εἰς τὰ εὐκρατα κλίματα, Κυρία, ὅταν κατὰ τὸν χειμῶνα λάμπωσιν ἐξαίφνης αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες εἰς τὸν αἰθέρα, πόσον φαίνονται γλυκύτεραι καὶ τερπνότεραι παρὰ τὰς ἐαρινὰς ἀκτίνας. Τὸ αὐτὸ ἠκολούθησεν εἰς ἐμὲ, ὅταν ἀνέγνωσα τὴν ἐπιστολήν σας. Εἰς τὸν χειμῶνα τῆς παρακμασάσης ἡλικίας μου, συναδευμένον μὲ τόσας λύπας, ἀνατείλασα ἡ πληροφορία περὶ τῆς εὐζωίας τοῦ υἱοῦ μου, ἐφαιδρυνε τὴν καρδίαν μου εἰς ὑπερβολήν.

Ἦθελα σὰς ἀπαντήσῃ, φιλιτάτη, εἰς γαλλικὴν γλῶσσαν, ἐὰν ἦτον δυνατὸν νὰ ἐκφράσω δι' αὐτῆς τὰ πατρικά μου αἰσθήματα μὲ τὴν αὐτὴν ἐνεργητικότητα τοῦ γράμματός σας. Θελήσατε λοιπὸν νὰ δεχθῆτε τὰς βεβαιώσεις τῶν αἰσθημάτων μου παριστανομένας εἰς γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν καὶ ὁμιλεῖτε κάλλιστα καθὸ Ἑλληνίς, καὶ γράφετε ὡσαύτως, καὶ μὴ ἀμφιβάλλετε, ὅτι

σὰς εὐχομαι πατρικώτατα, καὶ σὰς ὑπεραγαπῶ ὡς κόρην μου παμφιλτάτην.

Ἄθῆναι, τὴν 26 Μαρτίου (7 Ἰουνίου) 1840.

Ὁ εὐχέτης πατὴρ
Ι. ΡΙΖΟΣ.

Ὁ κ. Κ. Σάθας ἐκδίδει μετ' οὐ πολὺ ἐν Βενετίᾳ σπουδαιότατον καὶ ὄλως πρωτότυπον σύγγραμμα, ἧτοι συλλογὴν τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθέντων μνημείων τοῦ ἐπὶ τῶν μέσων αἰώνων ἑλληνικοῦ θεάτρου. Ὁ μετ' οὐ πολὺ δημοσιευόμενος πρῶτος τόμος, περιέχον τέσσαρας τραγωδίας καὶ κωμωδίας, συνοδεύεται καὶ διὰ μακροτάτης εἰσαγωγῆς ἐν ἧ ἑξιστοροῦνται αἱ παράδοξοι τύχαι τῆς θεατρικῆς σκηνῆς τῶν Βυζαντινῶν καὶ τῶν ὑπὸ τοῦς Φράγκους Ἑλλήνων. Κατὰ τὸν κ. Σάθαν οἱ Βυζαντινοὶ οὐ μόνον διετήρησαν τὸ παλαιὸν ἑλληνικὸν θέατρον, ἐν τῷ ὁποίῳ παρίσταντο ἰδίως αἱ κωμωδίαὶ τοῦ Ἀριστοφάνους καὶ τοῦ Μενάνδρου, ἀλλὰ καὶ πρῶτοι ἐμόρφωσαν τὸ ἐκκλησιαστικὸν καὶ τὸ δημοτικὸν θέατρον, τὰ ὁποῖα ἀπλῶς ἀπεμιμήθη ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη. Ἡ ἐπομένῃ διατριβῇ, ἀποτελοῦσα μέρος τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ εἰρημένου συγγράμματος, ἀπεστάλη, τῇ αἰτήσει ἡμῶν, πρὸς δημοσίευσιν ἐν τῇ Ἑστίᾳ· ἐξ αὐτῆς παρελήφθησαν μέρη τινὰ καὶ αἱ πολλαὶ ὑποσημειώσεις

Σ. τ. Δ.

Περὶ τῆς θεατρικῆς σκηνῆς ΤΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ

Βεβαίως θὰ ἐκπλαγῶσι πολλοὶ ἀκούοντες τὴν παράξενον εἰδησιν περὶ ὑπάρξεως ἑλληνικοῦ θεάτρου ἐν τοῖς μέσοις καὶ τοῖς νεωτέροις χρόνοις, ἐνῶ ἴσως ὀλίγοι ἐγίνωσκον μίαν καὶ μόνην Κρητικὴν τραγωδίαν, τὴν Ἐρωφίλην, θὰ ἐκπλαγῶσι δὲ πλείοτερον οἱ ἱστορικοὶ τοῦ νεωτέρου θεάτρου βλέποντες ὅτι ἡ παλαιὰ θυμέλη* δὲν ἐπυρπολήθη ἐν μέσῳ τῶν φλογερῶν ἀναθεμάτων τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας, ἀλλ' ὅτι ἀπ' ἐναντίας ἐξηκολούθησε ζήσασα ἄδοξον μὲν καὶ ἄθλιον βίον, ἀλλ' ὅπως δῆποτε ἐπέζησε μέχρις οὗ ἡ τουρκικὴ βαρβαρότης κατεπόνιζε πᾶν σπέρμα τοῦ βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ.

Ὡς γνωστὸν, οἱ πρῶτοι τοῦ Χριστιανισμοῦ πατέρες μετὰ πεισμονῆς σφοδροτάτης ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ θεάτρου, διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν ζωηρὰ καὶ ἀνεπίληστος ἐπέζησεν ἡ παράδοσις τοῦ ἐπὶ Νέρωνος διαδραματισθέντος κατὰ τῶν χριστιανῶν φρικώδους ἐκεῖνον θεατρικοῦ μαρτυρίου,

1. Θυμέλη καλεῖται ὁ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὀρχήστρας (τοῦ κυκλοτεροῦς δηλ. γόρου τοῦ μεταξὺ τῆς σκηνῆς καὶ τῆς κτωτάτης σειρᾶς τῶν ἐδωλίων τῶν θεατῶν) τετραγωνικὸς βωμός, περὶ ὃν ὠρεῖτο ὁ χορός. Ἡ θυμέλη ἦτο ἱερὰ εἰς τὸν Διόνυσον, τὸν προστάτην τῶν δραματικῶν παραστάσεων, διότι ἐκ τῆς διονυσιακῆς λατρείας παρήχθη τὸ δράμα. Θυμελικὸς δὲ, ὅπως καὶ διονυσιακὸς εἶνε λέξις ἰσοδύναμος πρὸς τὸ σκηνικός.

Σ. τ. Δ.